CEVAT AĞABEYİN ARDINDAN

23.10.2026

CEVAT ÖZKAYA AĞABEY'İN ARDINDAN: BİR YAYINCININ, BİR AĞABEYİN VE BİR MEDENİYET İŞÇİSİNİN RUH KÖKLERİ…

https://www.yenisafak.com/yazarlar/yusuf-kaplan/cevat-ozkaya-agabeyin-ardindan-bir-yayincinin-bir-agabeyin-ve-bir-medeniyet-iscisinin-ruh-kokleri-4866619

Cevat Özkaya Ağabey'in ardından: Bir yayıncının, bir ağabeyin ve bir medeniyet işçisinin ruh kökleri…

Cevat Özkaya Ağabey de göçüp gitti bu yalan dünyadan. Duyduğumda inanamadım. Çok üzüldüm. Elim ayağım dolaştı. Henüz gençti, söyleyeceği, yapacağı ne çok şey vardı öyle!

Kolon kanseriyle uzun süredir mücadele ediyordu. 72 yaşındaydı. Yılmaz bir dava adamı, sıkı bir entelektüel ve en önemlisi muazzam bir teşkilatçıydı Cevat Ağabey.

Üsküdar'daki Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Camii'nde cenaze namazı kılındı; cenaze namazı, İslâmî çevrelerin bütün entelektüel kesimlerinin buluşma, özlem giderme zemini ve imkânına dönüştü.

Cenazesini Cumhuriyet tarihimizin belki de entelektüel bakımdan en donanımlı ve en sevilen Diyanet İşleri Başkanları'ndan biri olarak daha yaşarken tarihe geçen Mehmet Görmez hocamız kıldırdı. Artık önde gelen isimlerin cenaze namazlarını Görmez hocamız kıldırıyor hep.

Cenaze, Kartal Soğanlık Mezarlığı'na defnedildi. Cenaze törenine siyasetten düşünceye, yayıncılıktan sivil topluma uzanan geniş bir yelpazeden çeşitli isimler katıldı. Bu katılımın kendisi bile, onun bu ülkenin düşünce, kültür ve sosyal hayatında ne tür bir yer işgal ettiğini gösteriyordu.

Benim için Cevat Ağabey, sadece bir yayıncı değildi. Dostluğumuz samimiydi, değerliydi. Onunla konuşurken, insanın zihninin nasıl genişleyebileceğini, bir yayınevinin nasıl bir medeniyet kapısı haline gelebileceğini hissederdiniz. Pınar Yayınları'nın kurucularından ve uzun yıllar genel yayın yönetmenliğini yürüten Özkaya, 1970'lerin ortasından itibaren Cağaloğlu'nda, Türkiye'nin düşünce hayatının nabzını tutan bir isimlerden biri oldu. Edward Said'in Oryantalizm'ini 1982'de Türkçeye kazandıran, Roger Garaudy'den Frantz Fanon'a, Toshihiko Izutsu'dan Noam Chomsky'ye uzanan belleğ başlı önemli yazarların ve düşünürlerin bir dizi temel eserini okurla buluşturan adamdı o. Bunlar tesadüf değildi. Batı'nın kendi içinden gelen eleştirileri de, İsâm düşüncesinin kaynaklarını da aynı titizlikle aynı potada ettirmek, onun zihinsel seviyenin ve çapının bir göstergesiydi.

2002'de, birlikte geliştirdiğimiz fikirler doğrultusunda Açılım Kitap'ı kurdum, onun desteğiyle. Pınar Yayınları bünyesinde yaptığımız bu çıkış, sıradan bir yayıncılık hamlesi değildi. Tarih, siyaset, sosyoloji, felsefe ve medeniyet araştırmalarına odaklanan eserlerle, Türkiye'de daralan zihin haritalarını genişletmeyi amaçlıyordu.

Umran dergisinin yayın yönetmenliğini uzun yıllar sürdürdü. Umran, İbn Haldun'dan mülhem bir isimle, medeniyet düşüncesini gündeme taşıyan, dosya konularıyla tartışma zemini açan bir mecra oldu. Benim dergiyi yönettiğim dönemde, derginin entelektüel kalitesi ve çapı, ülkenin bütün kesimlerine hitap eden,

dünyanın düşünce ufkunu Türkiye'nin düşünce ufkuna İslâmî bir ruhla taşıyan ayrıksı bir niteliğe bürünmüştü Umran.

Cevat Ağabey'in değeri, sadece yayınladığı kitaplardan gelmiyordu. O, Bâbıâli'nin neredeyse yarım asırlık tanığıydı. 70'lerden itibaren Türkiye'nin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal bütün gelişmelerine bir Müslüman olarak nerede durulacağı sorusunu merkeze alarak dimdik durarak tanıklık eden ve yön veren bir şahsiyetti. Mazlum-Der'de görev aldı, Bosna dayanışma ekibinin içinde bulundu, Araştırma ve Kültür Vakfı'nın kurucuları arasında yer aldı.

Ama asıl işi, yayıncılıkta kaldı: İnsanların sorunlarını dinleyen, sohbet eden, gençlere yol gösteren bir ağabeydi. Sevgili Mustafa Tekin kardeşimin de yazdığı gibi, "Cevat abi" diye hitap edilirdi; çünkü hem yaşı hem tecrübesi hem de içtenliği bunu gerektirirdi. Sözünü açık ama usturuplu söyler, heyecanını ve ümidini kaybetmezdi.

Cevat Özkaya'nın yaptığı iş, modernleşme sürecinin varettiği zihinsel daralmaya karşı bir dirençti. Batı'nın kavramlarıyla düşünmeye mahkûm edilmiş bir zihne, kendi kaynaklarından ve eleştirel birikiminden nefes aldırmak için çalıştı.

Açılım Kitap'ın ve Umran'ın ses getirmesi, bu yüzden önemliydi.

O, "pınar akıyor mu?" diye sorulduğunda "akıyor" diye cevap veren adamdı. Kitapları, dergileri, sohbetleriyle o pınarı ayakta tutmaya çalıştı.

Şimdi o pınar gürül gürül akıyor hâlâ, hamdolsun. Onun bıraktığı miras, kurduğu ilişkiler ve açtığı zihin pencereleri önümüzü açmaya ve aydınlatmaya devam edecek...

Bir medeniyet çınarı, bir fikir işçisi ve gerçek bir ağabey sarsılmaz bir dava adamı daha gitti bu dünyadan. Türkiye, sayıları giderek azalan bu tür dava ve fikir adamlarını kaybediyor art arda... Cevat Ağabey, arkasında güzel bir miras bıraktı. Bir ağabey, bir dava adamı, bir medeniyet işçisi olarak bıraktığı miras, gelecek nesilleri uzunca bir süre beslemeye devam edecek inşallah… Başımız sağolsun. Allah rahmet eylesin. Mekânı cennet olsun.

***